

Modeller for kommunal organisering ift. samarbejdsaftalen om oligofrenipsykiatri til inspiration

I samarbejdsaftalen om oligofrenipsykiatri er anført: *I alle kommuner skal medarbejdere, der arbejder med personer med udviklingshæmning, have adgang til oligofrenipsykiatrikyndige medarbejdere. Det er op til den enkelte kommune, hvordan der sikres adgang til oligofrenipsykiatrikyndige, f.eks. kan der etableres samarbejde mellem kommunerne.*

Til inspiration er her skitseret forskellige overordnede modeller til, hvordan opgaven kan organiseres i kommunerne. Efterfølgende er indsat konkrete eksempler fra henholdsvis Silkeborg og Holstebro Kommune.

- **Model 1: Egen kommunal oligofrenipsykiatrikyndig**

Kommunen har ansat egen oligofrenipsykiatrikyndig medarbejder – se 'Silkeborgmodellen'.

- **Model 2: Etablering af Team for oligofrenipsykiatrikyndige**

Kommune har etableret et oligofrenipsykiatriteam, som også kan løfte opgaven for andre kommuner – se 'Holstebro modellen'.

- **Model 3: Forankring i kommunalt demensteam**

Den kommunale oligofrenipsykiatrikyndige medarbejder kan evt. organiseres i det kommunale demensteam. En demenskonsulent/koordinator kunne opkvalificeres i specialet og have dette som sin primære fagspecifikke viden, udover at vide noget om demens. Hvis funktionen varetages af ny medarbejder, er der, ved at forankre funktionen i demensteamet, mulighed for at blive klædt grundigt på til det at arbejde som fagkonsulent i en kommune og det at varetage opgaver i forhold til at sparre/vejlede medarbejdere, borgere, pårørende. Trods store forskelle i det fagspecifikke (oligofrenipsykiatri vs. demens), er der samtidig emner, som kan overlape herunder mistrivsel, magtanvendelser, pædagogiske tilgange, det somatiske fokus mv.

- **Model 4: Samarbejde mellem kommuner**

To eller flere kommuner etablerer et samarbejde om en af de ovenstående modeller, så der sikres adgang til oligofrenipsykiatrikyndige medarbejdere for medarbejdere i kommunerne, der arbejder med personer med udviklingshæmning.

Oligofrenipsykiatri indsatsen i Silkeborg Kommune (eks. på model 1)**Organisatorisk:****O-konsulent:**

Silkeborg kommune har ansat 1 oligofrenipsykiatri konsulent (O-konsulent). O-konsulenten er uddannet sygeplejerske med erfaring inden for psykiatrien samt med arbejdet med personer med udviklingshæmning.

2 netværk af ressourcepersoner:

Derudover er der udvalgt 32 ressourcepersoner (medarbejdere) fra de forskellige bo-, beskæftigelses- og dagtilbud i Silkeborg kommune, hvor målgruppen er personer med udviklingshæmning. Ressourcepersonerne har deltaget i diverse temadage og derudover er de med i et netværk (O-netværk), hvor de mødes hver 4. måned. Her undervises, videndeles og erfaringsudveksles i forhold til emner med relevans indenfor oligofrenipsykiatri.

Oligofrenipsykiatri konsulenten er tovholder på de 2 netværk, som ressourcepersonerne er opdelt i.

Fysisk placering af O-konsulent:

O-konsulenten er placeret således, at hun sidder tæt sammen med socialrådgivere fra de afdelinger, hvor borgere i denne målgruppe modtager deres støtte fra. Derudover samarbejder hun tæt med den pædagogiske konsulent og sundhedskoordinatoren i afdelingen.

O-konsulentens funktion:**Pædagogisk personale:**

- At opkvalificere den eksisterende viden om oligofrenipsykiatri.
- At give sparring vedrørende relevante tilgange/støtte i arbejdet med borgerne.
- At være tovholder for O-netværk og holde oplæg om fx konkrete psykiske lidelser, psykofarmaka behandling, specialtilrettelagte pædagogiske indsatser m.m.
- At vejlede i konkrete borgersager vedrørende udredning og behandling.
- At være bindeled til egen læge eller M-ambulatoriet ved behov.

Socialrådgivere:

- At give sparring vedrørende komplekse borgersager, hvor der evt. er tale om flytning, anden støtteform, udredning eller behandling.

Borgere:

- At tilbyde samtaler om psykisk sårbarhed og udviklingshæmning.

Pårørende:

- At tilbyde samtaler om psykisk sårbarhed og udviklingshæmning.

Praktiserende læger:

- At give sparring i konkrete sager, hvor der er mistanke om noget psykiatrisk.
- At give sparring angående henvisning til M-ambulatoriet, herunder relevansen af henvisning samt udarbejdelse af denne (evt. hjælp til indsamling af oplysninger).

M-ambulatoriet:

- At være bindeled mellem M-ambulatoriet og botilbuddet/borgeren ved behov.
- At støtte personalet i tættere opfølgning vedr. fx. observationer og medicin op-/nedtrapninger i samarbejde med M-ambulatoriet.

Udover at være primær videnperson på området oligofrenipsykiatri, løser O-konsulenten også andre ad hoc konsulent- og udviklingsopgaver i Socialafdelingen i Silkeborg kommune.

Ressourcepersoners funktion:

Videndele relevant information fra netværksmøder og temadage til kollegaer, samt stå for den daglige sparring med kollegaer.

Fordele ved Silkeborg modellen:

O-konsulentfunktionen styrker fagligheden og er med til at sikre fokus og ny viden på området.

Med ressourcepersonernes involvering i indsatsen styrkes opmærksomheden på området, på hvert enkelt tilbud.

O-konsulentens funktion som bindeled til M-ambulatoriet opleves som en fordel, da M-ambulatoriet på denne måde har en indgang ind i kommunen og samtidig har O-konsulenten let ved at få kontakt med M-ambulatoriet.

De praktiserende læger i kommunen er blevet introduceret for O-konsulentens funktion og kan bruge O-konsulenten som sparringspartner ved behov.

Med placeringen af O-konsulenten tæt på socialrådgivere, skabes der god mulighed for at drøfte sager og finde frem til gode løsninger for optimal støtte af borgerne i denne målgruppe.

Ulemper ved Silkeborg modellen:

Det er skrøbeligt, at der kun er en O-konsulent, i så fald konsulenten skifter job, bliver syg mv.

Ved afgang af ressourcepersoner, kræver det løbende opkvalificering af nye ressourcepersoner, hvilket er ressourcekrævende.

Ressourcer:

O-konsulenten bruger på nuværende tidspunkt i gennemsnit ca. 7-14 timer om ugen, på arbejdet som O-konsulent.

Dog skal det nævnes, at dette timeestimat er vurderet ud fra nu, hvor funktionen og projektet er forankret i organisationen. Da konsulenten blev ansat, var funktionen en del af et projekt og konsulenten var derfor også projektleder. I forbindelse med dette, har konsulenten i opstartsperioden og som led i at være projektleder anvendt en del flere ressourcer i stillingen set i forhold til nu. Derfor optog funktionen det første år ca. 34 timer om ugen. Et af de områder, som var i fokus, var at udbrede viden om den nye funktion i kommunen, således alle tilbud i Socialafdelingen var introduceret for den nye funktion. Derudover brugte konsulenten en del tid på, at blive opkvalificeret i specialet og den nye funktion.

For nærmere information om projektet kan der tilsendes projektbeskrivelse ved at kontakte O-konsulenten. Se kontaktoplysninger herunder.

Kontakt:

Maibrit Pedersen

Oligofreni psykiatri konsulent
Voksenhandicap
Socialafdelingen

Silkeborg Kommune

Søvej 1, 8600 Silkeborg
Telefon: 51572758

Maibrit.pedersen@Silkeborg.dk

Iben Tulstrup Kristensen

Sektionsleder
Voksenhandicap
Socialafdelingen

Silkeborg Kommune

Søvej 1, 8600 Silkeborg
Telefon: 20558209

ITK@silkeborg.dk

Oligofrenipsykiatri indsatsen i Holstebro Kommune (eks. på model 2)

Organisatorisk:

Teamet er sammensat tværfagligt og således, at det besidder både sundhedsfaglige og psykologfaglige kompetencer, samt den nødvendige viden om pædagogiske tilgange og psykiske symptomer og lidelser. Flere af teammedlemmerne har et indgående kendskab til målgruppen og er tæt forbundet med den pædagogiske praksis og hverdag på bostederne. Når teamet rykker ud til opgaver, vil man tilstræbe at tage ud to og to. Teamets koordinator, tager imod henvendelser, samt vurderer og fordeler opgaver i samarbejde med de øvrige teammedlemmer.

Teamets funktion:

Det overordnede formål med teamet er at sikre, at målgruppen modtager kvalificerede tilbud, samt at kommunen løser sine opgaver i et godt samarbejde med Regionspsykiatrien og de alment praktiserende læger. Målgruppen er således personer med oligofreni som, i tillæg hertil, udviser symptomer på psykisk sygdom. Ifølge aftalen er den regionale målgruppe for oligofrenipsykiatribehandling afgrænset ved følgende kriterier:

- Symptomer på psykisk sygdom
og desuden skal følgende kriterier være opfyldt:
- Minimum 18 år (fra 21.år, hvis overflyttet fra børne- og ungdomspsykiatrien)
  - og IQ på <70
  - ikke senhjerneskadede (dvs. hjerneskaden skal være opstået før 3-4 års alderen)

Team for oligofrenipsykiatrikyndige vil således, ud over det der er beskrevet i sundhedsaftalen, have til opgave at yde sparring med pædagogisk personale, samt medvirke til forebyggelse, udredninger og screeninger.

Fordele ved modellen:

Formidling af viden om målgruppen og teamets tilbud, f.eks. ved fast årligt besøg på personalemøder i relevante tilbud.

Formidling af viden om, hvordan man forebygger, at borgere udvikler psykiatriske problemer i tillæg til udviklingshæmning.

Faglig sparring og rådgivning til pædagogisk personale vedr. problemstillinger indenfor oligofrenipsykiatrien.

Udredning og screening for oligofrenipsykiatriske lidelser, i samarbejde med personalet på borgerens tilbud.

Om nødvendigt, foretage WAIS-IV testning med henblik på IQ-måling, samt andre specifikke tests, som kræves i forbindelse med henvisning til M- Ambulatoriet i Region Midt.

Understøtter et godt samarbejde og udveksling af relevante informationer med regionspsykiatri og almen praksis.

Opsamler viden i forbindelse med de opgaver, som teamet løser. Bl.a. om målgruppens størrelse, karakteristika, typer af problemstillinger. Dette skal gøre det muligt løbende at gøre status på teamets arbejde og foretage evt. justeringer.

Tværfagligt perspektiv.

Stabilitet i gruppen og mindre sårbarhed ved ændringer i teamet.

Ulemper ved modellen:

Medarbejderne har andre arbejdsopgaver, hvilket gør at koordineringen kan være besværligt.
Da man har andre opgaver vil der være en responstid.

Ressourcer:

5 personer er tilknyttet denne opgave.
Hver medarbejder bruger pt. ca. 3 timer om ugen.
Såfremt omfanget af sager øges væsentligt eller at andre kommuner køber ydelsen, vil timeforbruget blive justeres.

Kontakt:

Der er mulighed for, at andre kommuner kan købe denne ydelse, se vedhæftede folder.

Pjece
Socialafdelingens ol

Kontaktperson: Henrik Lindberg henrik.lindberg@holstebro.dk tlf.: 96 11 65 41